

Handleplan for Rosborg Gymnasium & HF i forbindelse med dødsfald blandt elever eller ansatte

- samt ideer til at hjælpe elever, der mister forældre eller søskende

1. Dødsfald blandt elever

Udgangspunktet er, at eleverne **ikke** bliver sendt hjem, men at den første sorgbearbejdning finder sted på skolen i fællesskab mellem lærere og elever, dvs. at mange lærere kan blive involveret. Det kræver ingen særlige forudsætninger, men mod til at være et *medmenneske*, der hjælper andre ved at lytte og turde gå ind i en samtale om dødsfaldet. Husk, man kan aldrig gøre det værre ved at spørge.

Det er legalt ikke at kunne løfte opgaven, bare man sikrer sig, at en anden tager over.

Forløb

Rektor/rektors stedfortræder orienteres hurtigst muligt. Al information om dødsfaldet og koordination af indsatsen udgår fra ledelsen, som beslutter en handlingsplan. Som det første lægges der en plan for hvordan, hvornår og af hvem de berørte parter på skolen orienteres

Ved dødsfald blandt elever orienteres:

- Elevens stamklasse og evt. valghold.
- Elevens lærere
- Studievejledere (også til søskende, kærester)
- Øvrige lærere og ansatte

Rektor sikrer i samarbejde med studievejlederne for, at der er kontakt til afdødes familie. Al kontakt til presse, myndigheder m.m. går igennem rektor. [1111]
[SEP]SEP]

Rektor beslutter om/hvornår der skal være samling på skolen og hvem, der skal deltage i denne. Flaget hejses på halv.

Evt. kan meddelelsen ved samlingen følges af nogle mindeord og en sang/salme. Der holdes ét minuts stilhed. Højtideligheden kan også holdes en af de følgende dage efter den første meddelelse ude i klasserne.

Der kan etableres et mindested på skolen, hvor eleverne kan lægge blomster og lys og mindes den afdøde. Dette mindested fjernes efter 1-2 dage, og blomster/hilsner leveres til familien, hvis de ønsker dette.

Der redegøres for vigtigheden af, at eleverne bliver sammen og støtter hinanden. Evt. skemaændringer meddeles.

Eleverne mødes i klassen - de får **ikke** fri

- den lærer, der har klassen i modulet efter orientering om dødsfaldet (eller en anden, der har mod til det), mødes med klassen sammen med klassens studievejleder
- lærer og elever skal give hinanden information om det skete
- lærer og elever taler om tanker og reaktioner (følelser, som gør os kede af det, vrede, bange), eleverne kan både tale samlet og i mindre grupper

- klassen bliver enige om evt. gøre noget for de efterladte, f.eks. fælles hilsen
- klassen aftaler evt. at deltage i begravelsen.

Et par dage efter dødsfaldet besøger/kontakter rektor elevens forældre for at markere skolens deltagelse og aftaler evt. deltagelse i begravelsen. Evt. kan forældre inviteres med til en mindehøjtidelighed på skolen.

I forbindelse med meget dramatiske dødsfald, f.eks. dødsfald på skolen, selvmord og trafikulykke, der inddrager flere elever, tilkaldes skolens psykolog til at hjælpe med sorgbearbejdelsen (ved dødsfald på skolen tages kontakt til et krisekorps).

Stikord til indholdet af samtalerne i klasserne

Læreren/studievejlederen indleder med at forklare, hvad hensigten med samtalen er:

- når nogen dør, medfører det mange indtryk og reaktioner, som det er vigtigt at tale om
- der skal tid til at snakke, fordi det hjælper til at forstå, hvad der er sket
- når nogen dør, fyldes vi med tanker og følelser, der gør os kede af det, bange, måske vrede, alt sammen naturlige reaktioner, som man ikke skal skamme sig over
- ved at tale om det, der sket, forstår vi bedre, hvordan de andre har det og kan bedre støtte hinanden.

Læreren og studievejlederen forbereder eleverne på, at det kan "gøre ondt" at tale om det, der er sket, men at det på længere sigt vil betyde, at det gør mindre ondt.

Regler for samtalen

- hver enkelt skal kun tale for sig selv, og det er i orden kun at lytte
- det er i orden at græde, at give udtryk for sine følelser: sorg, angst, men også vrede
- ingen refererer bagefter udenfor klassen, hvad de andre har sagt eller gjort, kun deres egne følelser og tanker

Det er vigtigt at få italesat, at nogle gerne vil snakke meget, mens andre går ind i sig selv. Chokfasen kan antage mange forskellige former – og derfor skal alle reaktionsformer normaliseres overfor eleverne.

Forslag til indledende spørgsmål, som alle kan svare på

Hvor var du, da du hørte, at NN var død? Hvornår fik du det at vide? Hvordan fik du det at vide?

Ved gennemgang af fakta får alle information om det skete, og læreren/studievejlederen får indblik i, om nogle af eleverne er mere påvirkede end andre. Det giver også mulighed for at korrigere misforståelser og forvirring. Behov for konkret information er meget stort og bliver ofte undervurderet.

F.eks. opstår der tit rygter i forbindelse med ulykker.

Samtalens videre forløb

Det er værdifuldt at tage en runde, hvor hver enkelt elev fortæller om sine tanker. Denne runde kan være svær med hele klassen samlet, så hvis det er muligt inddeles klassen i mindre grupper. Det kan være en rigtig god ide, at sende eleverne ud at gå en tur i mindre grupper. Man kan også bede eleverne om at skrive deres tanker ned.

Spørgsmål, der fremmer samtalen, kan være:

Hvad var det første, du tænkte på, da du hørte om det?

Hvad gør dig mest ked af det, når du tænker på det skete?
Hvad er det værste for dig i det, der skete?

Afslutning på samtalen

Studievejlederen/læreren understreger,

- at det er helt normalt, at mennesker oplever og reagerer forskelligt
- at der kan komme andre reaktioner i senere faser: fx selvbekendelser over det, man gjorde/ikke gjorde
- at det er vigtigt, at man sætter ord på sine følelser
- at der kan komme problemer med koncentration og hukommelse i lang tid efter
- at det er helt normalt, at man bliver ved med at tænke på dødsfaldet i flere uger/måneder i større eller mindre grad.

Studievejlederen skønner i samråd med rektor, om det er nødvendigt for klassen eller enkeltpersoner at tale med en ekstern psykolog for eventuel krisehjælp eller sorgterapi. Studievejlederen skal gøre det klart, at eleverne (også lang tid senere) altid er velkomne til en samtale. Studievejlederen har særlig opmærksomhed på klassen den første måneds tid efter dødsfaldet og husker engang imellem at komme forbi klassen for lige at høre status (fx en samtale med klassen efter begravelsen).

Resten af skoledagen

Når eleverne vender tilbage til den almindelige undervisning, er det lærerens ansvar, at der er tid til at tale om det, der er sket, inden man (hvis det er muligt) går videre med dagens program. Læreren skal være opmærksom på, hvorvidt der er elever, der har behov for særlig støtte. Disse elever sendes til studievejlederen.

Gode råd til, hvordan eleverne selv kan bearbejde deres sorg

- tale med forældre, søskende, venner om det skete, og om den, der er død
- deltage i begravelsen og senere besøge gravstedet
- besøge den døde familie og tale om den døde, se billeder m.m.
- skrive dagbog, digte, breve til den døde
- huske at have den døde med sig med de gode minder, men også evt. konflikter, så det ikke kun er idealiseret

Sorgen forløber i flere faser

- chok, der varer fra minutter til døgn
- reaktion, der varer fra dage til uger
- bearbejdning, der varer fra måneder til år

Nogen reagerer meget udadvendt, andre meget indadvendt, nogen vil slet ikke have hjælp. Mennesker er forskellige. Det vigtigste er dog at krisen opdages, ses og bearbejdes, så at den ikke bliver kronisk.

Den hjælp, læreren og studievejlederen kan yde

- skabe tid/rum til samtale, turde være der, lytte aktivt, ikke bagatellisere, ikke bombardere med gode råd
- man kan aldrig gøre noget værre ved at spørge

- at tage højde for hændelsen i klassen i den efterfølgende tid, så eleverne ikke får indtryk af, at skolen har glemt klassekammeratens dødsfald.

Hvis dødsfaldet sker på en studietur

Rektor/ rektors stedfortræder orienteres hurtigst muligt. Rektor kontakter studievejledere og skolens psykolog og etablerer en tæt kontakt til rejselærerne. Skolen arrangerer hjemrejse og hjælper med at skaffe et krisekorps, der kan træde til straks. I øvrigt følges ovenstående procedure med samtaler med eleverne. Vær især opmærksom på at ingen elever overlades alene. Skolen sørger for hurtig opfølgning og evt. krisepsykolog til rejselærerne.

2. Dødsfald blandt ansatte

Skolens handleplan vil i store træk være den samme som, når det drejer sig om dødsfald blandt elever. Rektor mødes med alle medarbejdere, alle informeres derefter, og der holdes 1 minuts stilhed for at mindes den afdøde. Flaget sættes på halv. Det vil være naturligt, at lærerne taler med eleverne om det skete, om den, der er død, og evt. om, hvordan eleverne skal forholde sig i forbindelse med begravelsen.

3. Når en elev mister forældre eller søskende

Studievejlederen aftaler med eleven eller familien, hvordan klassen skal orienteres: om eleven selv vil gøre det, eller om studievejlederen gør det.

Elevens lærere orienteres.

Der gives tid til at snakke om det i klassen, og hvis eleven ikke selv er til stede, hjælper læreren klassen med at finde ud af, hvordan den skal reagere: hvem kontakter kammeraten? Vil klassen deltage i begravelsen?

Den hjælp, læreren kan yde i forhold til eleven

- vise sin deltagelse ved at kontakte eleven før eller efter modulet
- undgå fraser som "det kunne være gået værre", "du skal være glad for, at det gik, som det gik", "tiden læger alle sår"
- huske at spørge senere, hvordan det går, når den første sorg er overstået, og om man kan hjælpe med noget
- huske sig selv og eleven på, at det er normalt, at dødsfald giver problemer med koncentration og hukommelse
- sørge for ekstra timer på et senere tidspunkt, hvis der er behov for det.

Studievejlederens rolle

- kontakte eleven og evt. familien
- tale forløbet igennem
- vejleder eleven om, hvor der er hjælp at hente: skolens sorggruppe, sorggruppe hos Kræftens Bekæmpelse og lign.
- aftaler regelmæssige møder med eleven for at følge sorgforløbet og støtte gennem samtale

4. Når skolen kontaktes ved alvorlige ulykker/dødsfald i nærmeste familie til en elev

- rektor / rektors stedfortræder kontaktes straks
- studievejlederne kontaktes straks og hjælper med at overbringe beskeden til eleven

- hvis skolen skal hjælpe med køre en elev i forbindelse med en alvorlig ulykke/ et dødfald i nærmeste familie skal der altid være en studievejleder med i bilen

Vejle, d.23. november 2020